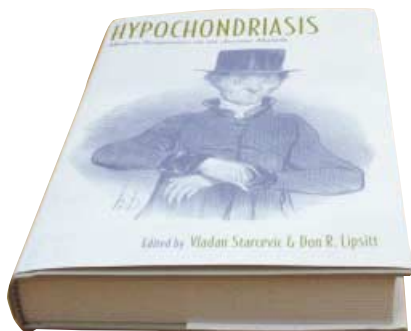

Nya böcker

Redaktör: Gun Berefelt, tel: 08-790 34 80, e-post: gun.berefelt@lakartidningen.se

Hypokondri – en inbillad sjukdom?

Vladan Starcevic, Don R Lipsitt, eds. **Hypochondriasis: Modern perspectives on an ancient malady.** 402 sidor. Oxford: Oxford University Press, 2001. ISBN 0-19-512676-9.

Recensent: Anders Lundin, överläkare, rehabiliteringsmedicinska kliniken, Danderyds sjukhus.

■ Rädsla för sjukdom, övertygelse om att vara sjuk samt misstro mot tidigare läkares lugnande besked är hos somliga patienter viktiga drivkrafter för upprepade läkarbesök. Dessa faktorer utgör också huvudingredienserna i sjukdomsbegreppet hypokondri, som i äldre tider var en respekterad somatisk sjukdom, det senaste århundradet däremot en ofta förlöjligad psykiatrisk åkomma. Trots utbredd förekomst är hypokondri idag ett försummat och ringaktat område inom klinisk medicin. Den här boken, under redaktion av två psykiatrer, Vladan Starcevic och Don Lipsitt, är en ambitiös ansats att råda bot på det förhållandet.

Bred och kunnig redovisning

»Hypochondriasis: Modern perspectives on an ancient malady« är en 400 sidor lång akademisk text om en företeelse som många fnissar åt över kaffebordet. Redaktörerna har från flera kontinenter lyckats samla flertalet tongivande forskare på området, däribland Issy Pilowsky, Arthur Barsky, Hilary Warwick, Paul Salkowskis, Giovanni Fava och Laurence Kirmayer. Redaktören Don Lipsitt själv är tillika chefredaktör för General Hospital Psychiatry, en av de ledande tidskrifterna inom konsultationspsykiatri. Resultatet har blivit en bred och kunnig redovisning av »state of the art« på området, avsedd att läsas av såväl kliniker som forskare.

Komplicerat begrepp

Psykologiska begrepp låter sig sällan de-

finieras på ett entydigt sätt, och hypokondribegreppet i denna bok utgör inget undantag. I avsnittet om diagnostik problematiseras begreppet av flera författare utan att hypokondriens plågsamma realitet för den drabbade någonsin ifrågasätts.

Hypokondri kan konceptualiseras på flera olika sätt, som ett ångestsyndrom, som en aspekt av somatisering eller som en dimension av personligheten, för att nämna några exempel. Detta riskerar möjligen att lämna den handlingsinriktade klinikern överväldigad av begreppets komplexitet. Endast den specialintresserade kan rekommenderas att sträckläsa denna del, vilken kan lämna den läsare besviken som söker en rättfram beskrivning av vad hypokondri »egentligen är«.

Användbart avsnitt om behandling

Praktiskt användbart är, i gengäld, det omfattande avsnittet om behandling. Detta är extra angeläget, eftersom den gängse uppfattningen är att hypokondri inte går att behandla. Ett originellt kapitel i detta avsnitt ägnas åt den terapeutiska grundbulten »Lugnande besked«, dess effekter – och bieffekter. När skall det ges, av vem, åt vem, på vilka grunder, på vilket sätt, hur många gånger och så vidare?

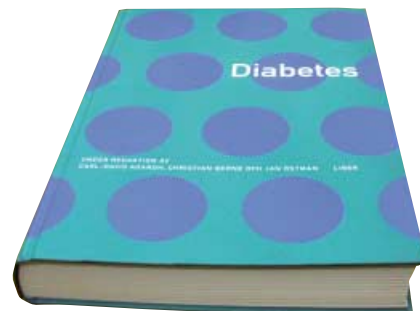
Ett annat förtjänstfullt avsnitt, med relevans även utanför gruppen av patienter med hypokondridiagnos, är belysningen av läkare–patientrelationen i denna speciella patientgrupp. Warwick och Salkowskis redovisar i behandlingsavsnittet ett tilltalande sätt att strukturera psykoterapi med hypokondriska patienter utifrån en kognitiv förklaringsmodell.

Kognitiv beteendeterapi, KBT, är sedan ett tiotal år på stark frammarsch i Sverige, liksom i övriga västvärlden, men är sannolikt fortfarande underutnyttjad i behandlingen av patienter med kroppsliga besvär. Svenska psykoterapeuter har här ett i Sverige ännu jungfruligt och fruktbart arbetsfält att plöja. Såväl SSRI som tricykliska har därtill visat positiva effekter men är ännu långtifrån tillräckligt studerade.

Boken fyller ett viktigt tomrum

Denna bok har i sin utförlighet, mig veterligen, ingen tidigare motsvarighet. Den fyller därmed ett viktigt tomrum. Läkare och psykoterapeuter med intresse för patienter som av många anses svåra har här mycket att hämta, och boken är ett måste för psykiatrer som arbetar i det konsultativa gränsområdet mot somatik.

Hypokondri är ingen inbillad sjukdom!

Samlat modernt, svenskt kunnande om diabetes

Carl-David Agardh, Christian Berne, Jan Östman, red. **Diabetes.** 2:a upplagan. 416 sidor. Stockholm: Liber, 2002. ISBN 91-47-04899-9.

Recensenter: Anders Frid, överläkare, endokrinologiska kliniken, och Peter Nilsson, docent och universitetslektor, institutionen för medicin; båda vid Universitetssjukhuset MAS, Malmö.

■ Följande är »sammansmälta« synpunkter av de båda recensenterna.

Den första tanken man får då man läser boken är hur oerhört mycket som hänt sedan den förra upplagan kom ut 1992. Ett axplock milstolpar: Stockholmsstudien och DCCT (Diabetes control and complications trial) 1993, UKPDS (United Kingdom Prospective diabetes study) 1998, DPP (Diabetes prevention program) och DPS (Diabetes prevention study) 2001. Dessa studier visar att grad av komplikationer beror på hur diabetes typ 1 och 2 behandlas och att diabetes typ 2 kan förebyggas i en riskpopulation. På tio år har det också skett en remarkabel omsvängning i synsättet på typ 2-diabetes, behandlingsstrategin är numera »ett steg före – inte ett steg efter«.

Komprimerad uppslagsbok

Boken ser lika stor ut som tidigare och har ungefär lika många sidor. Den innehåller 41 kapitel, och 67 författare är listade. Generellt kan sägas att boken mycket väl täcker in hela diabetesområdet och utmärkt väl fungerar som komprimerat uppslagsverk om diabetes. Vi uppfattar dagens upplaga som något mer praktiskt inriktad, vilket är en förbättring. En lärobok har lång pressläggningstid, vilket gör att det allra senaste inte hinner komma med. I kapitlet om transplantation redovisas exempelvis de sju första fallen som behandlats enligt Edmonton-protokollet och publicerats av Shapiro och medarbetare men slutar